

Norges OECD kontaktpunkt
Postboks 8114, Dep.
0032 OSLO
Norway

Your ref.:
Kamilla H. Kolshus

Date:
2014-10-10

Klage til OECDs kontaktpunkt: FIVAS – Norconsult. Oppfølging.

1. INNLEDNING

Det vises til møte 4. september 2014 samt Deres e-post 8. september med spørsmål som vi har frist til 10. oktober med å besvare. Spørsmålene er besvart i punktene nedenfor.

Som vedlegg til dette brev oversendes en del dokumentasjon. Dokumentene fremlagt som vedlegg 5 og vedlegg 5.1-5.3 er interne dokumenter. Det vil være konkurranseskadelig om disse dokumentene blir offentlige. De bes således unntatt fra offentlighet, jf. offentlighetsloven § 13 og forvaltningsloven § 13.

2. LITT OM NORCONSULT-KONSERNET OG NORPOWER SDN BHD

2.1 Norconsult-konsernet

Norconsult Holding AS er morselskapet i Norconsult-konsernet. Norconsult Holding AS er eiet av mer enn 2000 ansatte i Norconsult-konsernet. Det er ingen eksterne aksjonærer. Selskapet er ikke børsnotert.

Norconsult AS er et heleiet datterselskap av Norconsult Holding AS, og forestår direkte eller gjennom datterselskaper den operative rådgivningsvirksomhet. Nedenfor benyttes «Norconsult» som generell betegnelse på konsernet.

Norconsult er Norges største og en av de ledende tverrfaglige rådgiverbedrifter i Norden med 2900 ansatte, hvorav ca. 2150 i Norge. Vi retter vår virksomhet primært mot samfunnsplanlegging og prosjektering. I en årrekke har vi bistått med prosjektering og oppfølging av en stor andel av norsk vannkraftutbygging. Dette har gitt oss kompetanse som gjør oss konkurransedyktige også internasjonalt.

Årsrapporten for Norconsult-konsernet for 2013 følger vedlagt (Vedlegg 1). Årsrapporten er også tilgjengelig på våre nettsider (www.norconsult.no).

Vi har datterselskaper i flere land. Det vises til den nærmere beskrivelse i årsrapporten for 2013, se blant annet oversikten på side 9 i rapporten.

2.2 NorPower Sdn Bhd («NorPower»)

NorPower Sdn Bhd («NorPower») er et heleiet datterselskap av Norconsult AS. Selskapet er et malaysisk selskap, og ble etablert i oktober 2012.

NorPower har en prosjektorganisasjon på 27 ansatte, hvorav 14 er fra Sarawak. Selskapet har norsk administrerende direktør, og et styre bestående av fire ansatte i Norconsult. Selskapets virksomhet knytter seg pt. til oppdrag som teknisk rådgiver i forbindelse med prosjekter Sarawak Energy Berhad («SEB») gjennomfører eller planlegger i Sarawak. En integrert del av våre oppdrag er også å drive kunnskapsoverføring til lokalt ansatte, både i NorPower og SEB, og målsettingen er at en stor andel av ingeniørene i NorPower skal være fra Sarawak.

3. NORCONSULTS/NORPOWERS OPPGAVER I MURUMPROSJEKTET OG BARAMPROSJEKTET

3.1 Murumprosjektet

Murumprosjektet er et vannkraftanlegg med installert effekt på totalt 944 MW. Anlegget har fire like store generatorer med en tilhørende 140 meter høy dam. Vannreservoaret utgjør total 244 km² og er nå nær fylt opp. Anleggsarbeidene ble igangsatt i 2008, dammen var ferdig i 2014 og produksjonsstart er forventet tidlig i 2015.

NorPower har fra mars 2013 bistått SEB i Murumprosjektet. NorPowers oppdrag har bestått i å lage prosedyrer og sjekklister i forbindelse med testing og idriftsettelse av elektromekanisk utstyr som turbiner og generatorer.

Oppdraget i Murumprosjektet er basert på en forespørsel fra SEB om å utrede muligheten for å innføre Quality Assurance (QA) systemene fra norsk olje- og gass- industri på vannkraftanlegg. Dette ble etablert som et utviklingsprosjekt basert på NorPowers rammeavtale med SEB, hvor NorPowers eksperter jobber integrert med teamet til SEB som har ansvaret for QA og idriftsettelse av kraftverket.

Da NorPower ble engasjert, var utbyggingen av Murumanlegget kommet meget langt. NorPowers rolle i prosjektet har således vært beskjeden ved at selskapet først kom inn helt i slutfasen for å sikre kvaliteten på teknisk utstyr levert til SEB.

Norconsult AS har ikke kontrakt med SEB for Murumprosjektet; kontraktsforholdet er mellom NorPower og SEB.

3.2 Baramprosjektet

SEB planlegger en utbygging av et vannkraftanlegg på totalt ca. 1,200 MW installert effekt. I den tekniske spesifikasjonen planlegges det en 168 meter høy dam med et tilhørende vannreservoar på 388 km². De første for-prosjektene (Pre-Feasibility Study og Feasibility Studies) ble utført av to store og internasjonalt kjente konsulentselskaper, henholdsvis tyske Fichtner (<http://www.fichtner.de>) og amerikanske MWH (<http://www.mwhglobal.com>).

Baramprosjektet er inne i fasen med utarbeidelse av anbudsdokumenter med tekniske spesifikasjoner og tegninger. SEB har gjennomført en prekvalifiseringsprosess for anbydere i en anbudskonkurranse som er forventet å bli iverksatt i løpet av kort tid. En endelig beslutning for å igangsette bygging av Baramprosjektet vil først bli tatt etter at denne anbudskonkurransen er avsluttet og en såkalt Social and Environmental Impact Assessment (SEIA) er utført.

NorPower har i Baramprosjektet kun rolle som underkonsulent til det australske konsulentfirmaet SMEC (www.smec.com). SMEC er et stort australsk konsulentfirma med betydelig internasjonal virksomhet. SMEC har en rammeavtale med SEB. SMECs oppdrag for SEB på Baramprosjektet er omtalt på SMECs nettside (<http://www.smec.com/Default.aspx?aProjId=1548>).

NorPowers oppdrag for SMEC består i å lage spesifikasjoner og kostnadsestimater for elektromekanisk utstyr basert på de utbyggingsalternativer SMEC vurderer i samråd med SEB.

Norconsult AS har ikke kontrakt med SEB for Baramprosjektet; kontraktsforholdet er mellom NorPower og SMEC.

3.3 Informasjon på nettsider

Norconsult har informert om NorPowers engasjement i Sarawak på følgende nettside:

<http://www.norconsult.com/contact-us/global/asia/NorPower/NorPower/>

Omtale av Norconsults/NorPowers engasjement finner man også på andre nettsider, se f.eks. www.careernorway.com og www.waterpowermagazine.com. Informasjonen på disse sidene kommer fra Norconsult.

Disse nettsidene gir åpen og ærlig informasjon om NorPowers engasjement i Sarawak. Informasjon om dette har for øvrig lenge vært kjent for FIVAS.

Vi har dessuten gitt samme informasjon i vårt brev til FIVAS datert 13. mai 2014 ([Vedlegg 2](#)).

4. NORCONSULTS PROSEDYRE/RAMMEVERK FOR “INTEGRITY/HUMAN RIGHTS DUE DILIGENCE”

4.1 Generelt

I 2012 formaliserte Norconsult sine prinsipper for ledelse, verdier og etikk («LiVE»). LiVE beskriver hvordan vi samarbeider med kolleger og kunder, og hvordan vi forholder oss til samfunnet. Prinsippene skal bidra til at vi driver vår virksomhet på en god måte, og tar de riktige valgene. LiVE og Norconsults etiske retningslinjer vedlegges ([Vedlegg 3](#) og [Vedlegg 4](#)). Retningslinjene er tilgjengelige også på våre nettsider.

I punkt 5.1 i de etiske retningslinjene omtales forhåndsvurdering av avtaleparter (Integrity Due Diligence).

Vi vedlegger på anmodning også konsernets prosedyre for forhåndsvurdering av avtaleparter ([Vedlegg 5](#)) samt vedleggene til denne ([Vedlegg 5.1 – 5.3](#)).

Vår prosedyre for forhåndsvurdering av avtaleparter og tilhørende dokumentasjon er utarbeidet for intern bruk. Dokumentene er ikke tilgjengelig for offentligheten, men ligger på vårt interne intranett. Prosedyrene er viktige elementer i vårt interne styringssystem, og er konkurransesensitive. Vi ber derfor som tidligere nevnt om at dokumentene unntas offentlighet. Inntil annet avtales med oss, forutsetter vi at disse dokumentene heller ikke deles med FIVAS.

I 2013 iverksatte Norconsult et helhetlig integritetsprogram basert på prinsippene i Verdensbankens Integrity Compliance Guidelines. Integritetsprogrammet (som også inkluderer LiVE, de etiske retningslinjene og prosedyren for forhåndsvurdering av avtaleparter) skal sikre at virksomheten forebygger, eventuelt raskt oppdager og hindrer tilfeller av brudd på konsernets etiske retningslinjer. Integritetsprogrammet omtales på side 26 i konsernets årsrapport for 2013.

4.2 Vurderingene før inngåelse av kontraktene med SEB

SEB inviterte våren 2011 en lang rekke internasjonale rådgivere fra Australia, USA og Europa med særlig kompetanse på vannkraftutbygging til å delta i en anbudskonkurranse ([Vedlegg 6: Invitasjonsbrev fra SEB datert 18. mars 2011](#)). NorPowers første rammeavtale med SEB ble inngått i 2012 etter gjennomført anbudskonkurranse. I forbindelse med denne avtalen, foretok vi en vurdering av SEB som avtalepart, uten å finne innvendinger.

Kontrakten med SEB for Murumprosjektet ble inngått på grunnlag av rammeavtalen fra 2012. Da NorPower i desember 2012 inngikk avtale om oppdrag for SMEC på Baramprosjektet, var det ikke noe som tilsa en annen vurdering av om det var forsvarlig å påta seg oppdraget.

NorPower fornyet rammeavtalen med SEB høsten 2013. Det ble da gjort en fornyet kontroll av at SEB ikke var dømt for korrupsjon eller kritikkverdig virksomhet og at det heller ikke pågikk søksmål om dette. Kontrollen ble, i henhold til prosedyren beskrevet i pkt 4.1 over, foretatt gjennom World Check som er en abonnementsbasert elektronisk tjeneste som Norconsult er tilknyttet.

Norconsult er opptatt av å opptre skikkelig og redelig og er også opptatt av at leverandører og kunder skal gjøre det. Dette fremgår som nevnt også av våre etiske retningslinjer. Vi har ikke på noe tidspunkt hatt grunn til å betvile SEBs skikkelighet. I den periode vi har hatt oppdrag for SEB, har vi erfart SEB som en seriøs kunde som vi samarbeider godt med. Vi tilføyer at administrerende direktør i SEB er norsk, med mer enn 20 års erfaring fra ledende stillinger bl.a. i Norsk Hydro og Aker Yards ASA.

5. DIALOG MED SEB OM FORHOLD SOM ANFØRT I KLAGEN FRA FIVAS

Ledelsen i Norconsult AS og NorPower har kvartalsvise møter med ledelsen i SEB. I tillegg har NorPower regelmessig møter med SEB. På disse møtene har SEB redegjort for bakgrunnen for den kritikk og de beskyldninger som enkelte har kommet med mot SEB – og gitt sine kommentarer og sin forklaring. På bakgrunn av det samlede bilde vi har, har vi ingen grunn til å kritisere SEB eller stille spørsmål ved selskapets opptreden.

6. ANDRE FORHOLD AV BETYDNING

6.1 International Hydropower Association

International Hydropower Association («IHA») ble etablert i 1995 i regi av UNESCO. IHA skal fremme kunnskap om, og god industripraksis innen vannkraftsektoren (www.hydropower.org).

I 2005 vedtok IHA en Hydropower Sustainability Assessment Protocol («HSAP») som skal være et verktøy for bruk ved vurderinger på forskjellige stadier av en vannkraftutbygging. Protokollen ble revidert og utvidet i 2011. Protokollen fra 2011 vedlegges (Vedlegg 7). En rekke forskjellige aktører var involvert i arbeidet med å utvikle HSAP, også representanter for flere land deltok (herunder Norad fra Norge).

IHA har til sammen ca. 100 medlemmer. Blant disse er bl.a. Statkraft og SN Power. SN Power har også en representant i styret i IHA.

SEB har vært medlem av IHA siden 2010 og såkalt «Sustainability Partner» siden 2011. Gjennom «Sustainability Partnership» er IHA engasjert til å bistå SEB ved selskapets innføring av HSAP i sin virksomhet og ved gjennomføringen av de vurderinger som protokollen anviser. IHA skal også bistå med opplæring av ansatte i SEB.

SEB har vært aktive i IHA og var bl.a. en av vertene da IHA arrangerte sin verdenskonferanse i Kuching i Sarawak i mai 2013. Administrerende direktør i SEB sitter i styret i IHA.

Utbygging av fornybar vannkraft er ofte omstridt. Det er nok å vise til erfaringer fra vårt eget land der det er vist stort engasjement, ikke minst fra motstandere av slik utbygging. HSAP inneholder en rekke krav til hvilke vurderinger som skal foretas på de forskjellige stadier i et slikt prosjekt, også når det gjelder sosiale og miljømessige forhold. Det vises særlig til HSAP s. 39, s. 59, s. 75-83, s. 116, s. 129-136, s. 172 og s. 185-192 som omhandler forhold som er omfattet av klagen fra FIVAS. SEB har bekreftet overfor oss at prosjektene i Sarawak gjennomføres i henhold til de krav protokollen stiller. Det vises også til SEBs nettsider som omtaler vurderinger av sosiale og miljømessige forhold:

<http://www.sarawakenergy.com.my/index.php/hydroelectric-projects/fact-sheets/social-and-environment-impact-assesment-seia>

<http://www.sarawakenergy.com.my/index.php/hydroelectric-projects/fact-sheets/murum>

<http://www.sarawakenergy.com.my/index.php/hydroelectric-projects/fact-sheets/baram>

6.2 Berørte lokalsamfunns syn på SEBs utbygging

Gjennom klagen fra FIVAS gis det inntrykk av at urbefolkningen generelt er motstander av utbyggingen. Dette er ikke korrekt. PÅ IHAs verdenskonferanse i Kuching i Sarawak i mai 2013 kom de juridisk og kulturelt anerkjente lederne for de samfunn som er berørt av SEBs utbygging med en felles uttalelse til media. Uttalelsen er vesentlig mer positiv enn det budskap klagen fra FIVAS etterlater.

Uttalelsen er lagt ut på nettet: <http://www.youtube.com/watch?v=hY7hf3m9pYw&feature=youtu.be>

Vi vedlegger i tillegg noen oppslag fra media som også har en helt annen valør enn det FIVAS klage reflekterer: Artikkel i The Borneo Post 22. mai 2014 ([Vedlegg 8](#)), artikkel på theborneopost.com 22. mai 2014 ([Vedlegg 9](#)) og artikkel på theborneopost.com 30. mai 2014 ([Vedlegg 10](#)).

Det er uklart for oss hvilket grunnlag FIVAS har for å hevde at man opptrer i forståelse med de berørte lokalsamfunn.

7. BERETTIGER SAKEN VIDERE GRANSKING AV OECD KONTAKTPUNKT?

OECD kontaktpunkt har opplyst at man nå vil vurdere om saken skal tas opp til behandling.

Vi mener at våre oppdrag for SEB/SMEC vedrørende Murum- og Baramprosjektene ikke er i strid med OECDs retningslinjer. Vi bestrider således det materielle grunnlag for klagen fra FIVAS. Dette vil vi redegjøre for i mer detalj ved behov.

Vi mener imidlertid at det foreligger slike forhold i saken at det bør vurderes ikke å ta den til behandling, jf. også punkt 25 i Kommentarer til prosedyrene ved gjennomføringen av OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Det vises her bl.a. til følgende:

- (a) Vårt engasjement i Murumprosjektet er beskjedent og knytter seg til en sen fase i prosjektet der det var nær ferdigstilt.
- (b) Baramprosjektet er ennå ikke besluttet gjennomført. Vår bistand i dette prosjektet i denne fasen er dessuten begrenset til å være underkonsulent for det australske selskapet SMEC. Ved gjennomføringen av de forskjellige trinn i utbyggingsprosessen vil SEB som nevnt benytte de vurderingskriterier og prosesser mv. som HSAP anbefaler. Det innebærer at prosessen vil følge bransjens krav til «good industry practice».
- (c) Det er grunn til å stille spørsmålstegn ved klagerens anførsel om reell representasjon av de befolkningsgrupper klageren anfører å opptre på vegne av.
- (d) Vi har gjennom de oppdrag vi er innklaget for å delta i, ikke hatt en rolle som gjør at vi kan anses å «forårsake eller medvirke til negative konsekvenser» eller at «negative konsekvenser er direkte knyttet til (vår) virksomhet». Vår forståelse av OECDs retningslinjer er at det kreves større «nærhet» til påstått kritikkverdige forhold enn vi med rimelighet kan anses å ha i dette tilfellet. Det vises også til punkt 14 i kommentarene til Retningslinjenes del I.
- (e) Vi har foretatt en vurdering av prosjektene og kunden som ut fra de konkrete forhold må anses fornuftig og forsvarlig.
- (f) Vi har etiske retningslinjer og rutiner som adresserer de viktigste verdier, forhold og interesser som OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper skal ivareta.

- (g) Ingen av selskapene i Norconsult-konsernet er børsnoterte. Et viktig punkt i FIVAS klage er påstått manglende informasjon som det anføres innebærer brudd på retningslinjenes krav til åpenhet. Som det fremgår over, mener vi at vi har offentliggjort den informasjon som er rimelig å kreve. Vi tror endog at vi offentliggjør vesentlig mer informasjon enn det som er vanlig for ikke-børsnoterte selskaper.

8. MULIG DIALOG MED FIVAS MED BISTAND FRA KONTAKTPUNKTET

Norconsult oppgir saklig informasjon om NorPowers engasjement som teknisk rådgiver i konkrete prosjekter i Sarawak på våre nettsider. Informasjon om dette har lenge vært kjent for FIVAS og vi har gitt ytterligere informasjon i vårt brev til FIVAS datert 13. mai 2014 .

FIVAS og deres samarbeidspartnere fremstiller Norconsults rolle i Sarawak som langt mer omfattende og sentral enn den faktisk er. Vi har derfor vurdert det som uhensiktsmessig å ha nærmere dialog med FIVAS.

FIVAS opplyser i sin klage at man ikke har tatt opp, eller tatt initiativ til å ta opp, det innklagede forholdet i andre fora. FIVAS opplyste i mail per 15. mai 2014 (Vedlegg 11) at FIVAS hadde avtalt møter med stortingspolitikere og etikkrådet i mai 2014 der de ville ta opp forholdet de nå har klaget inn. FIVAS oppgir også på sine nettsider at de har tatt opp det innklagede forholdet i et brev til Kong Harald i 2013 (<http://fivas.org/sider/tekst.asp?side=632>).

Vi synes det er riktig å nevne at FIVAS ved tidligere anledninger har optrådt helt uakseptabelt overfor Norconsult/NorPower. Den 21. mai 2014 var FIVAS på besøk i Norconsults resepsjon i Sandvika med en delegasjon fra Save Rivers. De besøkende hadde ikke avtale med noen, og ville ikke fortelle i resepsjonen hva henvendelsen gjaldt. Det ble tatt bilder av våre medarbeidere uten at FIVAS spurte om tillatelse til dette og bildene er senere publisert. Vi forutsetter at slik uakseptabel og uprofesjonell opptreden ikke gjentar seg.

Dersom OECD kontaktpunkt konkluderer med at klagen berettiger videre behandling, bekrefter vi at vi er positive til å delta i den videre saksbehandling som OECD kontaktpunkt anser hensiktsmessig.

Vi står selvsagt til disposisjon hvis OECD kontaktpunkt har behov for ytterligere informasjon.

Med vennlig hilsen
Norconsult AS

Ola Norderhaug
EVP International Operations

Guro Cedell
Compliance Officer